

Strategisch beleidsplan 2024-2027

Visie, missie en ambities

Stichting Welzijn Ouderen Soest (SWOS)

SAMENVATTING

Het huidige beleidsplan van stichting Welzijn Ouderen Soest loopt tot eind 2023. Voor het bestuur is dit aanleiding geweest om een hernieuwde strategische visie te formuleren die aansluit op de huidige ontwikkelingen en de ontwikkelingen in de nabije toekomst.

Bij de totstandkoming van deze strategische visie is rekening gehouden met de nieuwe visie sociaal domein van de gemeente Soest. Op basis van de huidige situatie (hoofdstuk 2), de geschetste landelijke en lokale trends/ontwikkelingen (hoofdstuk 3) zijn acht ambities (hoofdstuk 4) geformuleerd voor de komende vier jaar.

De acht geformuleerde ambities worden hieronder kort opgesomd. In het vervolg van deze notitie worden deze ambities nader toegelicht. Voor de komende vier jaar heeft de SWOS de ambitie om:

1. Uit te groeien tot een actueel informatieplatform voor senioren;
2. Zich te ontwikkelen tot een expertise/welzijnsorganisatie voor (kwetsbare) thuiswonende senioren in de gemeente Soest;
3. Nieuwe wijkgerichte ontmoetingen te stimuleren, te faciliteren en te organiseren in samenwerking met bestaande/nieuwe partners;
4. Extra in te zetten op preventie met als doel zelfredzaamheid en vitaliteit te bevorderen en bij te dragen aan een gezonde leefstijl;
5. Kennis te ontwikkelen op het gebied van innovatieve (technologische) ontwikkelingen met als doel tijdig te kunnen inspelen op veranderende wensen en behoeften van inwoners;
6. Samenwerking met betrokken partijen verder uit te bouwen met als doel een passend aanbod voor senioren te realiseren;
7. Vrijwilligersbestand blijvend te vernieuwen;
8. Binnen de gestelde kaders de financiële positie verder te versterken.

1. INLEIDING

Stichting Welzijn Ouderen Soest, afgekort SWOS is een stichting die zich inzet voor senioren binnen de gemeente Soest. De SWOS kent op dit moment twee belangrijke kerntaken. Ten eerste ondersteunt de SWOS inwoners uit de gemeente Soest met praktische zaken met als doel inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten functioneren. De tweede kerntaak heeft betrekking op het activeren van senioren en hen te stimuleren zo vaak mogelijk deel te nemen aan activiteiten binnen de gemeente Soest. Aangezien de vraag binnen het sociaal domein verandert en tijdig in te kunnen spelen op veranderende ontwikkelingen, is dit het moment om de strategische visie van de SWOS te herijken.

Aanleiding: Waarom een herijkte strategische visie?

Het huidige beleidsplan van de SWOS liep in 2023 ten einde. Zowel landelijk, regionaal en lokaal zijn ontwikkelingen gaande die ertoe leiden dat een herijking van de strategische visie van de SWOS noodzakelijk is.

Bij de ontwikkeling van deze strategische visie is rekening gehouden met de nieuwe visie sociaal domein van de gemeente Soest. Anderzijds realiseert de SWOS zich dat de financiën niet onbeperkt zijn. Dat blijkt ook uit aankondigingen van de rijksoverheid dat vanaf 2026 tekorten gaan ontstaan die mogelijk ook de geschetste ambities raken die zijn beschreven in de gemeentelijke visie sociaal domein. De SWOS wil op basis van de vraag van inwoners uit de gemeente Soest zoveel mogelijk plannen concretiseren maar is daarbij wel afhankelijk van de beschikbare middelen.

In deze strategische visie worden de ambities die de SWOS de komende jaren (2024 - 2027) wil realiseren, uiteengezet. Om antwoord te kunnen geven op de vraag: **wie wil de SWOS zijn en welke producten en diensten sluiten aan bij de landelijke en lokale vraagstukken**, is deze nieuwe strategische visie 2024 - 2027 ontwikkeld.

2. HUIDIGE SITUATIE

Organisatie

Stichting Welzijn Ouderen Soest kenmerkt zich als een stabiele organisatie. De organisatie is financieel gezond en kan rekenen op een grote betrokkenheid van vrijwilligers. Het verloop van medewerkers en vrijwilligers is gering.

Per 1 november 2023 telt de werkorganisatie 15 medewerkers die verdeeld zijn over 8,83 FTE. Daarnaast zetten zich jaarlijks ruim 400 vrijwilligers in om inwoners te helpen. De stichting wordt voor 64% gesubsidieerd door de gemeente Soest. De overige 36% betreft inkomsten uit activiteitengelden, sponsoring en projectsubsidies.

Cijfers:

- Gemiddelde leeftijd medewerkers 52,5 jaar waarvan 87% vrouw en 13% man.
- 47% van de medewerkers is woonachtig in Soest. 53% woont binnen en straal van 25 km.
- Gemiddelde leeftijd vrijwilligers 68,2 jaar waarvan 62% vrouw en 38% man.
- 80,1% van de vrijwilligers woont in Soest, 15,9% in Soesterberg en 4% woont buiten de gemeente.

Huidige doelgroep

23,1% van de inwoners in de gemeente Soest is ouder dan 65 jaar. De SWOS bereikt 24,5% van de totale doelgroep boven de 65 binnen de gemeente Soest. Als wordt gekeken naar het aantal inwoners per leeftijdscategorie en het aantal inwoners dat met de SWOS contact opneemt dan is te zien dat de meeste inwoners vanaf 85 veel gebruik maken van de SWOS. Naarmate de leeftijd stijgt, neemt het contact met de SWOS toe.

Aantal klanten SWOS per leeftijdscategorie gerelateerd aan aantal inwoners in deze leeftijdscategorie.

60-65	4,62%
65-70	9,10%
70-75	15,49%
75-80	24,33%
80-85	35,10%
85-90	45,84%
90-95	80,66%
95-100	95,24%

Als alleen wordt gekeken naar het criterium leeftijd dan bedraagt de gemiddelde leeftijd van inwoners die gebruik maken van het producten- en dienstenaanbod van de SWOS gemiddeld 80,5 jaar.

69% van het totale cliëntenbestand bestaat uit vrouwen en 31% is man. De doelgroep betreft hoofdzakelijk senioren die op enig moment in een kwetsbare positie terecht zijn gekomen. Het gaat dan om inwoners die toenemend kwetsbaar zijn als gevolg van mentale of fysieke beperkingen, inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben, inwoners met een beperkt netwerk, inwoners die zich eenzaam voelen, inwoners met een gebrek aan zinvolle dag invulling, inwoners die op zoek zijn naar zingeving, inwoners die praktische knelpunten tegen komen, zoals digitaal niet (meer) vaardig zijn of het niet meer zelfstandig kunnen voeren van de administratie, inwoners die in armoede leven en inwoners die een zware mantelzorgtaak vervullen.

Huidig producten- en dienstenaanbod

De SWOS kent een variëteit aan activiteiten. Er worden praktische producten en diensten aangeboden om het langer zelfstandig thuis wonen te bevorderen. Er wordt advies gegeven op het gebied van bewegen, wonen, welzijn en (mantel)zorg. Tot slot zet de SWOS zich dagelijks op diverse locaties in Soest in om ouderen te activeren en hen te stimuleren hun sociale netwerk te onderhouden en/of uit te breiden. De ontmoetingscentra spelen hierin een belangrijke rol. Binnen ontmoetingscentra worden verbindingen gelegd, de vraag achter de vraag opgehaald (vroegsignalering), bezoekers gezien en gehoord en wordt bezoekers een sociale, veilige plek geboden waar zij zich thuis voelen. In de tabel hieronder is weergegeven welke inwoners gebruik maken van het aanbod.

Omschrijving:	Geslacht:		Woonplaats:			Gem. Leeftijd:
	Man	Vrouw	Soest	Soesterberg	Buiten Soest	
Personenalarmering	22%	78%	94%	6%		86,5
Seniorenbus	24%	76%	97%	3%		84,3
Maaltijdgebruikers	28%	72%	93%	7%		84,1
Klusjesdienst	16%	84%	99%	1%		79,9
Tuinonderhoud	15%	85%	96%	4%		81,3
Hulp bij Belasting	28%	72%	59%	41%		79,4
Compaan	11%	89%	89%	11%		80,0
Hulpdienst	14%	86%	0%	100%		78,8
Seniorenconsulent	42%	58%	100%	0%		77,2
Automaatje	17%	83%	100%	0%		83,3
Museummaatje	17%	83%	100%	0%		75,9
OC Klarinet	25%	75%	100%	0%		80,0
OC Klarwater	42%	58%	96%	2%	2%	79,4
OC Soesterberg	20%	80%	12%	85%	2%	77,1

Uit de bovenstaande cijfers kan geconcludeerd worden dat hoofdzakelijk vrouwen gebruik maken van het aanbod van de SWOS. 77% van de deelnemers/bezoekers is vrouw terwijl slechts 23% van de gebruikers man is. Verder is te zien dat 86,9% van de inwoners in Soest woont, 12,9% in Soesterberg en een heel klein deel van de gebruikers (0,2%) van buiten de gemeente Soest afkomstig is. Het is interessant om te onderzoeken waarom mannen minder gebruik maken van het aanbod. Is de drempel te hoog, spreekt het aanbod niet aan, geven zij op een andere manier invulling aan hun leven etc.?

Huidige stakeholders

Binnen het maatschappelijk netwerk werkt de SWOS nauw samen met onderstaande partners:

- Gemeente Soest (opdrachtgever en subsidieverlener);
- Andere aanbieders van zorg, cultuur en welzijn: stichting Balans, stichting KunstenHuisIdea, stichting Mee, stichting Welzin en de GGD. Deze partijen zijn belangrijke samenwerkingspartners binnen de Sociale Basis Infrastructuur (SBI). Gezamenlijk voeren deze partners overleg (Samen voor Soest) en wordt in de samenwerking gezamenlijk opgetrokken in o.a. verschillende projecten;
- Maatschappelijke organisaties: kerken, moskeeën, (sport)verenigingen en wijkgerichte buurt/ontmoetingspunten. Voorbeelden hiervan zijn de Emmakerk, de Open Hof, de Willemien;
- Belangenorganisaties voor ouderen zoals KBO en PCOB (COSBO). Maandelijks wordt overleg gevoerd en gezamenlijk wordt eens per jaar een congres voor senioren georganiseerd;
- Zorgverleners (Elzis, Beweging 3.0/Leef.nu, Silverein, King Arthur, Amerpoort, Rode Kruis, Mantelzorgcafé etc.). Er vindt afstemming plaats over cliëntvraagstukken en gezamenlijk wordt opgetrokken in verschillende overleggen.
- Lokaal bedrijfsleven: Er vindt samenwerking plaats met lokale ondernemers en er wordt samengewerkt met lokale fondsen/verenigingen zoals Fonds voor Soest, Rotary en de Lions.

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De afgelopen jaren heeft de (ouderen)zorg te maken gehad met veel veranderingen. De hulpvragen nemen toe, de zorg wordt steeds duurder en er wordt meer en meer gevraagd van (mantel)zorg en welzijn medewerkers. Zowel landelijk als regionaal zijn ontwikkelingen gaande die zorgen voor een behoorlijke opgave binnen het sociaal domein.

In dit hoofdstuk worden deze ontwikkelingen kort geschetst.

Aantal ouderen groeit

Landelijk

De komende jaren neemt het aantal ouderen fors toe. Er zullen meer ouderen zijn die alleen wonen en meer ouderen kampen met gezondheidsproblemen. De verwachting is dat er in 2050 ruim 5,5 miljoen inwoners ouder zijn dan 65 jaar (3,6 miljoen nu). Vooral het aantal 80- plussers groeit sterk (dubbele vergrijzing), een verdrievoudiging van 0,8 miljoen nu naar 2,6 miljoen in 2050.

In Soest

Soest vergrijst. Op dit moment is 23,2% van de inwoners ouder dan 65 jaar. In de leeftijdsgroep daaronder (45 tot 65) jaar bevindt zich 28,2% van de inwoners. De uitstroom vanuit deze groep richting de 65 plus groep wordt de komende jaren groter. Daarnaast worden inwoners steeds ouder. In 2040 zal 26% van de inwoners 65 jaar of ouder zijn hetgeen nu nog 23% is. Ook in Soest is sprake van dubbele vergrijzing omdat het aantal oudere inwoners toeneemt en ook de leeftijd van de ouderen toeneemt. Dit betekent dat het aantal alleenstaanden met een hoge leeftijd toeneemt ook zal toenemen.

Meer zelfstandigheid van ouderen verwacht

Landelijk

De zorgvraag wordt beïnvloed door het opleidingsniveau. De oudere van de toekomst zal vaker en sneller zijn behoefte aan ondersteuning aangeven en daarbij kritischer en veeleisender is. Ouderen zullen hoger opgeleid, digitaal vaardiger zijn, meer geld te besteden hebben en langer gezond blijven. Daarnaast zullen zij (meer) regie houden over het eigen leven en andere ideeën hebben over (goed) oud worden dan de huidige ouderen. Het lijkt erop dat er meer nadruk komt op kwaliteit van leven, regie, veerkracht en zingeving.

In Soest

De meeste ouderen in Soest beoordelen hun leven in de gemeente Soest met een 8 of 9. Wel zijn er zorgen om de toekomst. Ouderen herkennen zich in het beeld dat er een steeds groter beroep wordt gedaan op hun zelfstandigheid. Een deel van de ouderen vindt het moeilijk om zelfstandig iets te ondernemen op het moment dat een partner wegvalt. Zij maken zich daarnaast zorgen over passende woonruimte, het gebrek aan goede zorg (als alleenstaande) en de stijgende prijzen. Onder ouderen in Soest is verborgen armoede. Daarnaast is er schaamte om aan te geven dat je geldzorgen hebt.

Toename migranten ouderen

Landelijk

Inmiddels kent onze samenleving een steeds groter wordende groep migranten. Het aantal niet-westerse oudere migranten (vaak Surinamers, Turken en Marokkanen) van 75 jaar of ouder in Nederland zal toenemen van ongeveer 40.000 nu tot bijna 95.000 in 2040. Het aantal zal dus ruim verdubbelen, maar het aandeel van deze groep zal relatief gering zijn (4,5% van de 75-plussers). Migranten hebben vaak een andere zorgvraag. Bij de persoonlijke verzorging wordt vaak op een andere manier naar de man/vrouw verhouding gekeken. Deze groep wordt vaker door familieleden geholpen dan autochtone Nederlanders. Door de toename van het aantal 75-plussers van niet-westerse afkomst zal de zorgvraag veranderen.

In Soest

In Soest in deze ontwikkeling ook zichtbaar. Met name de groep inwoners met een niet-westerse achtergrond stijgt ieder jaar gestaag. Ouderen met een niet-westerse achtergrond missen aanbod dat hen aanspreekt. De meeste migranten leven vooral binnen hun eigen wijk. De doelgroep blijkt over een klein sociaal netwerk te beschikken. Een deel heeft een netwerk via moskeeën en neemt daar deel aan activiteiten. Toch zouden zij graag meer autochtone inwoners ontmoeten. Taal wordt vaak genoemd als belemmering. Niet-westerse migrantenvrouwen ervaren het alleen ergens naar toe gaan vooral als drempel.

Tekort aan mantelzorgers en professionals

Landelijk

Diegene (kinderen, familie en kennissen) die moeten zorgen voor de ouderen worden behoorlijk belast. Het aantal mantelzorgers en professionals dat beschikbaar is om voor de ouderen te zorgen zal de komende jaren fors afnemen. Enkele verontrustende ontwikkelingen:

- Het aandeel 20-64-jarigen zal de komende jaren afnemen van 59% naar 55% in 2040.
- Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Naar verwachting zijn ruim 200.000 extra medewerkers in de zorg nodig om de zorgvraag aan te kunnen.
- De groep 50-74-jarigen biedt relatief vaak mantelzorg. In 2040 is het aantal potentiële mantelzorgers in deze leeftijd (50 tot 74 jaar) gedaald van 15 personen tot 10 personen. Dit zorgt voor extra druk op de arbeidsmarkt en onder vrijwilligers.

In Soest

Veel inwoners voelen zich verbonden in het dorp en kijken naar elkaar om. Binnen de gemeente zijn veel vrijwilligers en mantelzorgers die zich inzetten voor anderen.

Van de volwassen inwoners in de gemeente Soest geeft 16% mantelzorg. Dit is hoger dan het provinciaal gemiddelde. 15% van deze groep voelt zich overbelast.

Aard van zorg en welzijn verandert

Landelijk

De werkomgeving van de zorgprofessional (ZP) verandert. De zorgprofessional zal steeds vaker als zzp'er, in netwerken of in wijkteams werken. Ook verandert de functie van de ZP: zij zullen meer gericht zijn op de veerkracht en zelfmanagement van de ouderen zelf. Naar verwachting zal (medische) zorg steeds meer bij de oudere thuis plaatsvinden. Dit betekent dat er mobiele en flexibele zorgprofessionals nodig zullen zijn die via telecommunicatie en huisbezoeken het ziekteproces begeleiden en monitoren.

Ook op technologisch gebied zal steeds meer mogelijk zijn in 2040. Het is echter nog onduidelijk hoe snel deze ontwikkelingen gaan en welke gevolgen dit exact heeft.

In Soest

In de gemeente Soest zijn de geschetste landelijke ontwikkelingen nu al merkbaar. Door het tekort aan personeel lopen wachtlijsten op en wordt al gewerkt met zorg op afstand. Daarnaast vindt er verschuiving plaats van zorg naar welzijn. Steeds meer complexere hulpvragen komen bij het welzijnswerk terecht omdat er binnen de zorg geen capaciteit en tijd meer is om deze vragen op te pakken.

Gezondheidsontwikkelingen in Soest

Wijkprofielen

In het kader van de visie sociaal domein zijn door het Verwey-Jonker instituut wijkprofielen opgesteld voor de gemeente Soest. In een aantal wijken in Soest zijn de gezondheidsverschillen heel zichtbaar en scoort een grote groep inwoners laag op de verschillende gezondheidsindicatoren. Met name de wijk Smitsveen maar ook de gezondheid van inwoners in de wijken Klarwater, De Eng-Soest-Midden, Overhees en Soesterberg scoren op onderdelen lager dan de andere wijken binnen in de gemeente Soest.

Eenzaamheid

Eén op de vijf jongvolwassenen, één op de negen jongeren en één op de 12 volwassenen in Soest voelen zich ernstig of sterk eenzaam. Emotionele eenzaamheid komt voor bij één op de vier jongvolwassenen. Sociale eenzaamheid loopt op met de leeftijd (van 20% bij jongvolwassenen tot 30% bij 65+ers). Daarnaast is bij 1,4% van de 65+ers en 2,9% van de volwassenen geen sociale, praktische en emotionele steun aanwezig, bijvoorbeeld bij problemen.

Valrisico

In Soest is 31% van de 65+ers in 2022 gevallen. Een derde van hen viel binnenshuis. 5% van de 65+ers is bang om te vallen. 35%, dus ruim één op de drie 65+ers, heeft in Soest een verhoogd valrisico. Dat zijn 3.720 mensen. In 2035 neemt dit aantal toe tot 37% (5.250 mensen).

Sporten en bewegen

In de gemeente Soest neemt de helft van de volwassenen en bijna driekwart van de jongvolwassenen wekelijks deel aan sport. 29,3% van de inwoners in Soest is op dit moment lid van een sportvereniging (landelijk 24,6%). Overgewicht en obesitas komen bij alle leeftijdsgroepen in Soest ongeveer even vaak voor. Bijna de helft van de volwassenen heeft (ernstig) overgewicht. Verder is gebleken dat overgewicht en obesitas vaker voorkomt bij mensen met een laag sociaaleconomische status.

Wonen in Soest (met zorg)

Gezien de groei van het aantal ouderen in de gemeente Soest en het feit dat de gemiddelde levensverwachting van ouderen stijgt, wordt het steeds belangrijker om goede zorg te kunnen verlenen. Wonen met zorg is daarbij een actueel thema binnen de gemeente Soest. Op basis van de huidige ontwikkelingen verwacht de gemeente Soest in 2040 een tekort van 345 verpleeghuisplaatsen, een tekort van 230 geclusterde woningen en een tekort van 300 geschikte seniorwoningen. Er ontstaat een toenemende behoefte aan een bejaardenhuis. En dan niet het klassieke model maar een model van seniorencomplexen (bejaardenhuis 4.0) waar senioren steun aan elkaar hebben, samen koken, ontmoetingen organiseren en elkaar samen ondersteunen.

Klimaatverandering

Het veranderende klimaat en de schommelende gasprijzen zorgen voor een extra uitdaging in de zomer- en wintermaanden. In de zomer is het van belang dat ouderen op een duurzame en betaalbare manier hun woning kunnen koelen. In de winter daarentegen hikken veel ouderen aan tegen de dure gasprijs of de fikse investering die gedaan moet worden om de woning op een energiezuinige manier te verwarmen. Dit zijn ontwikkelingen waar inwoners zich zorgen over maken.

4. TOEKOMSTIGE POSITIONERING

Wat betekenen al deze ontwikkelingen nu voor de SWOS en op welke manier wil de SWOS invulling/uitvoering geven aan de geschetste trends en ontwikkelingen? In dit hoofdstuk komt aan bod wat de insteek van de SWOS wordt, op welke doelgroep de SWOS zich richt en wat de ambities zijn voor de komende jaren.

Insteek: Positieve Gezondheid

Het sociaal domein is er voor iedereen die mee wil doen in de gemeente Soest. De meeste inwoners kunnen de uitdagingen van het leven zelf aan, maar sommige inwoners hebben daar een beetje hulp bij nodig. Zij hebben psychische of lichamelijke problemen, zitten soms zonder werk of met werk in de schulden. Deze doelgroep is breed. Het sociaal domein biedt inwoners wat nodig is, vaak maar even, en soms structureel. Binnen de nieuwe visie sociaal domein is het concept positieve gezondheid als leidraad gebruikt. Het accent ligt hierbij niet op ziekte of aandoeningen maar op de mensen zelf, hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Werken aan positieve gezondheid betekent werken aan de veerkracht en het welzijn. Het betekent ook werken aan preventie door het bevorderen van gezondheid. Deze insteek spreekt de SWOS aan. De SWOS zet in op wat een inwoner nog wel kan in plaats van te benoemen wat een inwoner niet meer kan.

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

- Zorgen voor jezelf
- Je grenzen kennen
- Kennis van gezondheid
- Omgaan met tijd
- Omgaan met geld
- Kunnen werken
- Hulp kunnen vragen

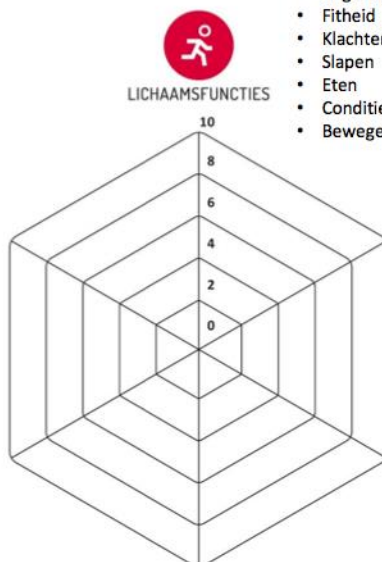

DAGELIJKS FUNCTIONEREN

MEEDOEN

- Sociale contacten
- Serieus genomen worden
- Samen leuke dingen doen
- Steun van anderen
- Erbij horen
- Zinvolle dingen doen
- Interesse in de maatschappij

- Je gezond voelen
- Fitheid
- Klachten en pijn
- Slapen
- Eten
- Conditie
- Bewegen

LICHAAMSFUNCTIES

MENTAAL WELBEVINDEN

- Onthouden
- Concentreren
- Communiceren
- Vrolijk zijn
- Jezelf accepteren
- Omgaan met verandering
- Gevoel van controle

ZINGEVING

- Zinvol leven
- Levenslust
- Idealen willen bereiken
- Vertrouwen hebben
- Accepteren
- Dankbaarheid
- Blijven leren

KWALITEIT VAN LEVEN

- Genieten
- Gelukkig zijn
- Lekker in je vel zitten
- Balans
- Je veilig voelen
- Hoe je woont
- Rondkomen met je geld

Doelgroep

24,5% van de doelgroep die de SWOS bedient betreft inwoners die boven de 65 jaar zijn en vanwege een bepaalde afhankelijkheid een beroep doen op de samenleving.

Na de eerste, (jeugd), de tweede, (werkzame leven), komen er nog twee levensfasen. De derde is de periode waarin mensen niet meer werken, met pensioen zijn, en alle tijd van de wereld hebben. Deze groep is nog niet direct hulpbehoevend, dat komt daarna, de vierde levensfase. De waardering van wat belangrijk is veranderd. Dat gaat van materieel naar immaterieel, van welvaart naar welzijn, van het hoofd naar het hart, van het grote naar het kleine. De kwaliteit van leven wordt een essentieel thema.

De SWOS richt op die inwoners die zich bevinden in de derde en vierde levensfase. Het gaat dan enerzijds om de meest kwetsbare groep senioren. Dit zijn steeds ouder wordende inwoners met een kleiner wordend sociaal netwerk en lastig nog te stimuleren zijn om een actieve en gezonde leefstijl te ontwikkelen. Deze groep verdient de aandacht.

De groep inwoners die op het punt staat om met pensioen te gaan (start derde levensfase), wil de SWOS aan zich binden als vrijwilliger zodat zij hun kennis en ervaring kunnen inzetten binnen de samenleving. Daarnaast is het van belang om met name deze groep inwoners in de derde levensfase, preventief te ondersteunen. Hierdoor kan voorkomen worden dat zij vroegtijdig een beroep moeten doen op de samenleving of op de 1^e lijns zorg.

Visie en Missie

Om te bereiken wat de SWOS ambieert, is het van belang een nieuwe visie en missie te formuleren die past bij de ambities en de geschetste ontwikkelingen.

Onze visie:

Ouderen in de derde levensfase horen erbij en participeren zo lang mogelijk zelfstandig actief in de samenleving.

Onze missie:

De SWOS zorgt ervoor dat ouderen zelfstandig actief blijven deelnemen aan de samenleving.

Ambities

Om zo lang mogelijk actief deel te nemen aan de samenleving, is een gezonde en veerkrachtige samenleving belangrijk. De SWOS vervult een belangrijke rol om invulling te geven aan deze veerkrachtige samenleving. Naast een informerende, adviserende rol en organiserende (faciliterende) rol wil de SWOS ook steeds meer een preventieve en innovatieve rol innemen. De ambities voor de komende jaren worden hieronder toegelicht. De ambities zijn mede gebaseerd op de doelstellingen die zijn beschreven in de nieuwe visie sociaal domein. Daarnaast is rekening gehouden met de belangrijkste speerpunten van het lokaal gezondheidsbeleid. Deze speerpunten zijn gericht op het terugdringen van gezondheidsverschillen, het bestrijden van eenzaamheid, het vergroten van de sociale en mentale weerbaarheid en het beperken van het gebruik van genotsmiddelen. Verder wordt aandacht besteed aan het versterken van de ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwillige inzet.

AMBITIE 1: De SWOS heeft de ambitie om uit te groeien tot een actueel informatieplatform voor senioren

Uit de recentelijk gehouden participatiebijeenkomsten komt naar voren dat veel ouderen het lastig vinden om informatie te vinden over activiteiten binnen de gemeente Soest. De informatie binnen de gemeente is versplinterd en niet zichtbaar. Uit onderzoek blijkt ook dat inwoners niet als eerste de website van de gemeente bezoeken voor informatie. Naast de website van de gemeente kunnen inwoners zich abonneren op de Soester Courant (lokaal blad). De Soester Courant heeft 7.500 abonnees waarvan 27% ouder is dan 65 jaar. Ongeveer 2.000 ouderen worden bereikt via dit communicatiemiddel. De Soest Huis-aan-Huis wordt in een oplage van 18.800 exemplaren verspreid. 40% van de inwoners ontvangt het huis-aan-huis krantje. Dit blaadje wordt willekeurig verspreid.

De SWOS vindt het van belang dat oudere inwoners in de derde en vierde levensfase structureel goed en snel geïnformeerd worden over het aanbod van activiteiten enerzijds en gemakkelijk informatie kunnen vinden over veelvoorkomende thema's anderzijds.

Om deze ambitie te realiseren, wordt structureel geïnvesteerd in het (door)ontwikkelen van communicatie. De (mobiele) website, activiteitengids en nieuwsbrief spelen hierin een belangrijke rol. Om een verbindende rol te vervullen binnen de gemeente worden de communicatiekanalen breder ingezet dan alleen voor het eigen activiteitenaanbod van de SWOS.

Om deze ontwikkelingen structureel te financieren, wordt ook nagedacht over een financieringsmodel in de vorm van een laagdrempelige advertentie/abonnementsvorm voor lokale partijen en/of inwoners. Voor inwoners die dit eventueel niet zouden kunnen betalen, maakt de SWOS een afspraak met de gemeente.

AMBITIE 2: De SWOS heeft de ambitie om zich te ontwikkelen tot een expertise/welzijnsorganisatie voor (kwetsbare) thuiswonende senioren in de gemeente Soest.

Het ouder worden en de snel veranderende maatschappij zorgt ervoor dat het inwoners meer moeite kost om de ontwikkelingen bij te houden. De digitale ontwikkeling gaat razendsnel. Zodra het arbeidsproces verlaten wordt, kost het extra energie om op de hoogte te blijven van alle nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast ontstaan er nieuwe vraagstukken op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De zorg- en woonvraag verandert en het is van belang om tijdig na te denken over eventuele woonaanpassingen voor later.

De SWOS vervult momenteel een adviserende rol op het gebied van wonen, welzijn en zorg, mantelzorg, eenzaamheid, beweging- en vitaliteit en zingeving. Aangezien de ontwikkelingen op deze thema's snel gaan, is het van belang om de kennis op peil te houden en een verdiepingslag te maken door nieuwe kennis te vergaren.

Om inwoners goed te kunnen ondersteunen, zal meer en meer de samenwerking worden gezocht met partijen uit Soest die inwoners goed kunnen adviseren. Op het gebied van wonen met zorg zou bijvoorbeeld de samenwerking kunnen worden gezocht met bouwkundigen, juristen, notarissen en ergotherapeuten. Zij kunnen een belangrijke adviserende rol vervullen als het gaat over aanpassingen in- en om de woning en de wijze waarop zo'n proces in gang wordt gezet richting de vergunning verstrekker.

Daarbij is het doel van de SWOS om zelfredzaamheid te stimuleren met als doel inwoners zo lang mogelijk actief thuis te laten genieten van hun welzijn. De SWOS maakt zichzelf kennis eigen, onderhoudt een netwerk van partners in Soest die inwoners voorzien van concrete, betrouwbare en goede adviezen waarmee de inwoner zelf aan de slag gaat of ondersteunt kan worden door professionals of vrijwilligers.

De SWOS wil daarnaast tijdig ontwikkelingen signaleren en een belangrijke gesprekspartner zijn voor de gemeente en lokale partners. De gemeente kan te allen tijde een beroep doen op de SWOS als het gaat over beleidsmatige vraagstukken die ouderen aangaan. Daarnaast kan de SWOS zowel gevraagd als ongevraagd advies geven op thema's waarop de SWOS-expertise heeft ontwikkeld.

AMBITIE 3: De SWOS heeft de ambitie om nieuwe (wijkgerichte) ontmoetingen te stimuleren, te initiëren en te faciliteren in samenwerking met bestaande/nieuwe partners.

In aansluiting op de nieuwe visie sociaal domein hecht de SWOS er veel waarde aan om ouderen te ontmoeten en bij elkaar te brengen.

Op dit moment beschikt de SWOS over drie ontmoetingscentra. Twee in Soest in de wijken Overhees en 't Hart. In Soesterberg betreft de SWOS medio 2024 het nieuwe sociaal cultureel centrum aan het Den Bergh Plein. Een ontmoetingsplek is niet louter meer de plek waar alleen activiteiten worden georganiseerd. De kracht van het ontmoetingscentrum ligt in het leggen van verbindingen. Het is een sociale ontmoetingsplek waar bezoekers zich veilig voelen en hun problemen delen. De sociaal werkers halen veel hulpvragen op en kunnen hen helpen door ze te begeleiden naar de juiste medewerkers binnen de SWOS. Feitelijk gebeurt de vroegsignalering in het ontmoetingscentrum en is het een ontmoetingscentrum een belangrijke schakel in het preventief inspelen op signalen die worden afgegeven. Aangezien de doelgroep (qua leeftijd, achtergrond en samenstelling) varieert, blijft het van belang om het aanbod in de OC's goed af te blijven stemmen op de vraag omdat deze vraag aan verandering onderhevig is. De vraag achter de vraag stellen en het in gesprek gaan met de bezoekers is een belangrijke rol en functie van de sociaal werker. Zij moeten in deze rol in hun kracht worden gezet.

Naast de twee ontmoetingscentra van de SWOS in Soest en het ontmoetingscentra in Soesterberg zijn er verschillende partners die ontmoetingsmomenten in Soest en Soesterberg organiseren. In Soest zijn er o.a. initiatieven vanuit de Emmakerk, de Open Hof, buurthuis de Willemien, 't Lou-vre etc.

De SWOS ziet voor zichzelf een belangrijke rol binnen de nieuwe visie sociaal domein als het gaat om wijkgericht ontmoeten. Met de ruime ervaring die de SWOS heeft, wil de SWOS het initiatief nemen partijen aan elkaar te verbinden en kennis en ervaring inbrengen over het opzetten, activeren en inrichten van ontmoetingsplekken binnen de gemeente. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bestaande voorzieningen die overdag leeg staan (bijv. kantines van sportverenigingen, ruimtes in kerken etc.). Voor de beweegmakelaars, ouderenadviseurs, mantelzorgconsulent en seniorencoach van de SWOS en collega's van andere partners zijn deze ontmoetingspunten in de wijk goede locaties om geregeld aan te schuiven. Inwoners kunnen dan dicht bij huis direct worden geholpen met hun hulpvraag.

Voor de SWOS is deze opzet een extra mogelijkheid om meer ouderen in de wijk te ontmoeten en te informeren over de mogelijkheden die er zijn binnen de gemeente.

IK KAN ALLES ALLEEN, BEHALVE SAMEN ZIJN.

AMBITIE 4: De SWOS zet in op preventie met als doel om zelfredzaamheid en vitaliteit te bevorderen en bij te dragen aan een gezonde leefstijl.

Doorgaans worden de baten van preventie te laag ingeschat. Het tijdig inzetten op preventie verlengt de kwaliteit van leven en betaalt zich terug vanwege lagere zorgkosten. Niet voor niets heeft de rijksoverheid een preventieakkoord opgesteld. In het Nationaal Preventieakkoord staan hoofdzakelijk afspraken om Nederlanders gezonder te maken door roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht terug te dringen. Het vroegtijdig inzetten op verschillende bewustwording campagnes rondom alcohol, roken en bewegen verkleint de kans op gezondheidsklachten waardoor er minder gebruik hoeft te worden gemaakt van de 1^e-lijns zorg.

Binnen het preventieakkoord ligt de focus vanuit de SWOS hoofdzakelijk op beweging. Preventie speelt over de hele linie (informerend, adviserend, organiserend en faciliterend) een belangrijke rol. In een bredere context zal de SWOS zich richten op gezonde voeding, het bestrijden van eenzaamheidsgevoelens, het versterken van het sociale netwerk en het ontwikkelen van expertise op diverse thema's. Daarnaast organiseert en/of faciliteert de SWOS-activiteiten die ervoor zorgen dat eens gezinshuishoudens zichzelf kunnen redden met veelal praktische zaken (zoals koken, wassen, strijken, schoonmaak, digitale vaardigheden, administratie etc.) "Reablement" is hierin een methodiek die de SWOS stimuleert. Het doel is om inwoners zo onafhankelijk mogelijk te maken van zorg door hen zoveel mogelijk en zo lang mogelijk te stimuleren activiteiten/werkzaamheden zelf te laten doen of het hen opnieuw aan te leren.

AMBITIE 5: De SWOS ontwikkelt kennis op het gebied van innovatieve (technologische) ontwikkelingen met als doel tijdig te kunnen inspelen op veranderende wensen en behoeften van inwoners.

De wereld verandert. Ontwikkelingen als kunstmatige intelligentie (**Artificial Intelligence**) veroveren in razend tempo de wereld. De SWOS wil voortdurend op de hoogte zijn van innovaties die de zelfstandigheid van senioren kunnen bevorderen. Naast AI gaat het om ontwikkelingen rondom digitalisering, robotisering en domotica. Deze ontwikkelingen kunnen op de lange termijn van invloed zijn op de vraag van inwoners en het aanbod van de SWOS.

Zoals eerder al beschreven bedient de SWOS een doelgroep die varieert van 65 jaar tot 95 jaar. De wensen en behoeften van activiteiten zullen per levensfase verschillen. Om te kunnen blijven inspelen op de veranderende behoefte van inwoners, blijft het van belang om in samenspraak met de inwoners en bezoekers/deelnemers aan activiteiten, het huidige aanbod steeds opnieuw te toetsen en eventueel aanpassingen te doen die aansluiten bij de wensen van inwoners.

AMBITIE 6: De SWOS werkt samen en verbindt partijen binnen de gemeente Soest met als doel een passend aanbod voor senioren te realiseren.

De SWOS is onderscheidend door zich specifiek te richten op de inwoners die starten aan hun 3e levensfase. Om daarin goed te kunnen ondersteunen, is samenwerking met de verschillende partners binnen de gemeente en het sociaal domein belangrijk. De SWOS onderhoudt contacten met veel verschillende stakeholders en is betrokken bij diverse overlegstructuren. Samen met KunstenHuisIdea, Welzin, Mee, GGD en Balans maakt SWOS-deel uit van het Samen voor Soest. Ook in Soesterberg is de SWOS goed vertegenwoordigd.

Samenwerken kan op verschillende manieren. De meest voor de hand liggende samenwerking betreft samenwerking met collega welzijnsorganisatie Stichting Balans. De samenwerking tussen beide partijen is goed en daar waar mogelijk wordt in de uitvoering samen met Stichting Balans opgetrokken. Een uitgebreidere vorm van samenwerking (bijv. fusie) is op de korte termijn niet aan de orde. De SWOS kent momenteel voldoende uitdagingen binnen de bestaande doelgroep en wil de focus de komende jaren daarop richten.

AMBITIE 7: De SWOS bindt en behoudt vrijwilligers.

Vrijwilligers spelen binnen de SWOS een belangrijke rol. Zonder de inzet en betrokkenheid van de vele vrijwilligers zou het niet mogelijk zijn om inwoners goed te ondersteunen. De SWOS telt +/- 400 vrijwilligers die zich structureel inzetten voor oa. de seniorenbus, maaltijden, vriendschappelijke huisbezoeken, tuin- en klusjes om het huis, administratie thuis, ontmoetingscentra, personenalarmering, wandelen, fietsen etc. Zij vertegenwoordigen ruim 45 FTE. Om ervoor te zorgen dat inwoners minder snel gebruik maken van de zorg (zorgconsumptie) is het van belang en noodzakelijk om in de uitvoering gebruik te maken van vrijwilligers. Op deze manier blijft het welzijnswerk ook betaalbaar. De inzet van vrijwilligers zorgt voor een hoge mate van betrokkenheid binnen de gemeenschap. Naast het feit dat het voor de vrijwilliger een stukje dag invulling (structuur) geeft, zijn de vrijwilligers voor de SWOS in feite ambassadeurs. Zij brengen burens/kennissen/vrienden in contact met de SWOS op het moment dat zij een hulpvraag signaleren.

Samenwerking met vrijwilligers zorgt voor een hoge mate van betrokkenheid en hun inzet is winst voor de samenleving. Om aan de strategische ambities en doelstellingen van het sociaal domein te voldoen, is het belangrijk om het vrijwilligersbestand op peil te houden en geregeld aan te vullen met vrijwilligers die aan het begin van hun derde levensfase staan. De SWOS vindt het van belang vrijwilligers te scholen en zo goed mogelijk uit te rusten met hulpmiddelen waarmee zij inwoners kunnen helpen. Dit vergt verdere professionalisering en coördinatie.

De SWOS wil zich ook inzetten om inwoners met een migratieachtergrond en/of vluchtelingen die het duale traject voor de zelfredzaamheidsroute volgen, op weg te helpen met het leren van de taal of het uitoefenen van een vak.

Visie op vrijwilligers

Zonder vrijwilligers kan de SWOS niet de aan de inwoners bieden die gewenst is. nodig in de uitvoering van activiteiten.

Beleid:

- * Duidelijkheid in taken en vrijwilligers
- * Vrijwilligers werven
- * Vrijwilligers behouden
- * Vrijwilligers waarderen
- * Vrijwilligers coördineren

Coördinatie

- * In kaart brengen huidige vrijwilligers
- * Vaste contactpersoon vanuit werkorganisatie voor vrijwilligers
- * Contact met vrijwilligers
- * Aandacht voor vrijwilligers

Actie

- * Inspelen op behoeften en
- * Frequentie inzet bepalen
- * Taken onderverdelen in:
  - Enmalig
  - Zo nu en dan
  - Projectmatig
  - Regelmatig

Resultaat

- * Betrokken vrijwilligers
- * Kwaliteiten en interesses van vrijwilligers worden benut
- * Plezier met elkaar
- * Regelmatig contact en afstemming met vrijwilligers onderling en contactpersonen werkorganisatie
- * Samen succes vieren en trots zijn op SWOS

AMBITIE 8: De SWOS bouwt binnen de gestelde kaders verder aan een sterke financiële organisatie.

De activiteiten van de SWOS worden voor 60% gefinancierd door de gemeente Soest. Het overige deel (40%) ontvangt de SWOS uit deelnemersgelden en sponsoring. Om de ambities de komende jaren te kunnen waarmaken, is een stabiel financieringsmodel vereist. Vanuit de gemeente worden signalen afgegeven dat er in 2026 flink bezuinigd moet worden op het sociaal domein omdat gemeenten minder gelden ontvangen vanuit het rijk. Van de andere kant wil de gemeente Soest flink investeren in de sociale basis. Het is de vraag in hoeverre deze ontwikkeling de ambities binnen het sociaal domein raken en wat de gevolgen hiervan zijn voor de SWOS.

Naast het feit er vroegtijdig over de gevolgen van deze mogelijke aanpassing in de financiering met de gemeente gesproken wordt, is het voor de SWOS van belang om het aandeel eigen omzet van +/- 40% te behouden en mogelijk uit te breiden. Naast de subsidie van de gemeente Soest behoort het aanwenden van buiten gemeentelijke subsidies en fondswerving tot de mogelijkheden.